

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК**
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ПАЛІТРА СЛОВА Й ТЕКСТУ СІЧЕСЛАВЩИНИ

колективна монографія

Дніпро / ЛІРА / 2024

УДК 82–1/–9 (477.63)

П 14

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
(Протокол № 8 від 28 червня 2024 року)

Рецензенти:

Людмила Кулакевич, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри філології та перекладу ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет» Українського державного університету науки і технологій.

Ольга Нестерова, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри філософії і педагогіки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Ольга Турган, доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету.

П 14 Палітра слова й тексту Січеславщини : колективна монографія / за ред. Валентини Біляцької. Кн. 4. Дніпро : ЛІРА, 2024. 192 с.

ISBN 978-966-981-950-5

Матеріали колективної монографії репрезентують різнобічність аспектів дослідження художньо-естетичного світу літератури Придніпровського краю, поетики творчості її визначних представників у контексті сучасного літературного процесу; досліджуються духовні та філософські виміри, культурологічні й лінгвістичні аспекти доробку письменників-дніпрян Олександра Завгороднього, Катерини Каленіченко, Михайла Нечая, Лесі Степовички, Валерія Тищенка, Валентина Чемериса.

Монографія має наукову та методологічну цінність, адресована літературознавцям, мовознавцям, письменникам, вчителям-словесникам, бібліотечним та музейним працівникам, усім небайдужим до художнього слова письменників Січеславщини.

УДК 82–1/–9 (477.63)

ISBN 978-966-981-950-5

ШТРИХИ ДО ЛІТЕРАТУРНОГО ПОРТРЕТА
ЛЕОНІДА КОРОВНИКА

Стаття присвячена розгляду творчої спадщини україномовного поета Канади, вихідця з Дніпропетровщини, Леоніда Коровника. Подано короткі біографічні відомості про поета, акцентовано увагу на двох сторонах його діяльності – перекладацької та поетичної. Обидві пов'язані із релігією, оскільки сам Л. Коровник тривалий час був пастором баптистської церкви. Його поезія переважно релігійного змісту, проте він звертається до багатьох тем, пов'язаних з Україною – історія, філософія, природа, мова тощо. Виокремлюється також образ другої батьківщини – Канади. Окремою сторінкою діяльності Л. Коровника є висвітлення теми Голодомору, свідком якого він був у дитинстві.

Ключові слова: *україномовна поезія Канади, образ батьківщини, мотив ностальгії, релігійна поезія, тема Голодомору.*

Леонід Микитович Коровник (1930–2024) – досить відома постать української громади в Канаді. Він є представником третьої (післявоєнної) хвилі еміграції. Його ім'я «частково відоме українському читачеві як автора віршів у періодиці релігійного спрямування, а також як перекладача теологічної літератури» [14, с. 5], проте цілісно спадщина Л. Коровника (особливо останніх десятиліть) залишається маловідомою насамперед на малій батьківщині – Дніпропетровщині.

Творчість Леоніда Коровника також залишається й малодослідженою. Одним із головних «популяризаторів» його імені є дослідник з Канади Валерій Полковський, якого пов'язували з поетом досить приятельські відносини. В. Полковський є автором передмов до поетичних збірок Леоніда Коровника [12] та відгуків на них [15]. Він чи не вперше зробив спробу окреслити штрихи до портрета Л. Коровника як перекладача, та й поета релігійного спрямування [13]. Про останні роки діяльності Л. Коровника, його біографію та останню збірку поезій пише членкиня Едмонтонської гілки Союзу українок Канади Л. Василен.

Проте її статті [18; 19] насамперед є оглядовими та є своєрідними некрологами на смерть поета.

На українських теренах до аналізу спадщини Леоніда Коровника в контексті україномовного літературного процесу в Канаді звертались Ірина Комінярська [2] та Ірина Накашидзе (Ляшенко) [10; 11]. Чи не єдиними публікаціями, присвяченими одноосібній творчості митця є стаття Марії Баліцької «Українська душа канадського поета» [1] та тези І. Накашидзе «Тема батьківщини крізь призму релігійності у поезії Леоніда Коровника» [12]. Звісно, що цих наукових розвідок недостатньо для комплексного вивчення творчої спадщини Леоніда Коровника. Необхідно дослідити основні етапи його життя і творчості, що формують літературний портрет. Тому звернення до творчості Л. Коровника продовжує бути актуальним на сьогодні.

Метою статті є дослідження поетичної спадщини Леоніда Коровника крізь призму його біографії та світогляду. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення низки завдань, як-то: зібрання біографічних відомостей про Л. Коровника; загальний огляд його творчої діяльності як перекладача та поета; аналіз наскрізних тем та мотивів його поезії.

Як зазначає Валерій Полковський, Леонід Коровник має звичайну, на перший погляд просту біографію [15, с. 154]. Можна додати – дещо типову для представників української діаспори.

Народився майбутній поет 14 жовтня 1930 р. в с. Почино-Софіївка Магдалинівського району Дніпропетровської області. За словами самого Л. Коровника, свідомим українцем він відчув себе в Німеччині, куди він переїхав разом із батьками під час Другої світової війни. Родина подолала досить довгий шлях, аби не жити «під комуністами». У таборі Ді-Пі вирувало українське культурне життя, що сильно вплинуло на майбутнього поета. Саме тут він почав відвідувати баптистську церкву і вирішив стати пастором. Наприкінці 1948 року він вирішує емігрувати до Канади та здобути там теологічну освіту. *«3 Господньої Волі (у нелегкі часи тоталітаризму) Леонід Коровник 19-річним юнаком покинув рідну країну (як бачимо із біографії поета), заради того, щоби у далекій Канаді усе своє подальше життя цвісти-служити Богу Думкою, Словом, Добрими Справами – просвічуючи людей Світлом Істини, тримаючись за своє українське коріння і гордитися, що ось уже понад 87 років є гідним Сином Неньки-України!»* [1, с. 193].

У 1955 році Л. Коровник закінчив Богословську колегію в Торонто. У тому ж році одружився на Ганні Войтич. У подружжя народилось троє дітей: доньки Джойс (1958) і Рут (1963) та син Натан (1970). Проживаючи в Канаді Л. Коровник працював на різних роботах: був пастором Баптистської церкви у містах Сван Рівер, Саскатун та Едмонтон (1956–1976 рр.), техніком у Технологічному інституті Північної Альберти у землемірному відділі (1976–1994 рр.). Починаючи із 1987 року поет кілька разів приїздив до України, постійно зберігаючи духовний зв'язок із батьківщиною.

Леонід Коровник – відомий перекладач теологічної літератури з англійської на українську мову. Його поезія, переважно релігійного змісту, друкувалася в україномовній періодиці Канади. 2003 року надрукована його перша збірка «Струмені в пустелі» [5], до якої увійшли твори, написані протягом 1991–2002 рр. 25 червня 1999 року Л. Коровника було прийнято членом Наукового Товариства ім. Шевченка у Канаді.

Ганна, дружина Леоніда Коровника, поділилася чотирма важливими характеристиками, що характеризують її чоловіка. Перше – це віра, і це прекрасно виражено в його вірші «Споглядання» («Роздуми»). Друге – відданість своїй родині, дітям, онукам і правнукам. Третє – вдячність за країну, яку він прийняв, Канаду. Четверта – глибока повага до своєї батьківщини, України. Він захоплювався українською історією та мовою і надихався українською нацією та українським народом [19].

1 березня 2024 року серце Леоніда Коровника перестало битись. Проте зі смертю його справа не закінчилась, адже його відданість Україні та Богові, його літературна творчість та непохитна віра продовжують слугувати прикладом для прийдешніх поколінь.

Одна із важливих сторін діяльності Леоніда Коровника – переклад теологічної літератури. Він переклав низку книг богословської літератури з англійської мови українською. Серед них варто відзначити такі: Ч. К. Райрі «Рівновага християнського життя» (Вінніпег, 1981), Дж. МакАртур «Харизматики: Доктринальна перспектива» (Вінніпег, 1987), Г. Флойд Е. «Основа християнської віри (апологетика)» (Київ, 1990), Т. Г. Кларенс «Лекції з систематичної теології» (Київ, 2000), К. С. Луїс «Просте християнство» (б/м, 2005) та інші. Л. Коровник ініціював видання першої у світі біблійної симфонії українською мовою (на основі перекладу Біблії Митрополита Іларіона) до тисячоліття хрещення Руси-України.

Переклади Л. Коровника досить високо були оцінені його колегами. Зокрема у передмові до перекладу книги Дж. Гетца «Любіть один одного» О. Ткаченко зазначив, що перекладач послуговувався *«добірною українською мовою»*, чітко передав зміст оригіналу з врахуванням стильових особливостей автора [16, с. 5-6]. Схожу оцінку можна зустріти і в перемовах до інших перекладених книг.

Взагалі віра займає значне місце у житті та творчості Леоніда Коровника. Це пов'язано не лише з тим, що він тривалий час був пастором. Багато в чому саме через віру він усвідомив себе українцем. Як зазначає В. Полковський у статті «Служити Україні й Богові» [13, с. 154], за словами самого митця, на перекладацьку діяльність для України його спонукали слова Якова Духонченка, голови Баптистського руху в Україні, під час його візиту в Канаду 1979 року. Це було питання: *«А що Ви робите для України?»*. З того часу Л. Коровник і починає свою творчу діяльність для батьківщини як боротьбу проти атеїзму, нав'язаного радянською владою українцям, що за своїм менталітетом є глибоко духовним народом. *«І така багаторічна, скрупульозна, дуже відповідальна праця перекладача над Духовним Словом, проросла віршами, мов колосками із добірних зернят, де часто зустрічаються біблійні сюжети...»* [1, с. 190]. Мета кожної людини (особливо емігрантів), за Л. Коровником, є служіння батьківщині й Богу, щоб *«освітлювать братам дорогу»* [5, с. 333]. Ці слова можна сміливо вважати життєвим кредо самого поета.

Окрім перекладів Л. Коровник також є автором низки статей теологічної проблематики. Наприклад, «День матері на тлі історично-біблійних даних» [3] та «Христове самоприниження» [7]. Детальний аналіз його публікаційної діяльності може бути «благодатною» темою для подальших наукових розвідок.

Друга надзвичайно важлива сторона діяльності Л. Коровника – поезія. Він надихався читанням поезії. Важливу роль у його творчій діяльності відіграв відомий україномовний поет Канади, професор університету в Альберті Яр Славутич (1918–2011). Саме за його сприяння вийшли дві збірки Л. Коровника «Струмені в пустелі» (2003) та «Росинки живої води» (2012). Про цей вплив митець зазначив у статті «Яр Славутич – людина нової доби (До 90-річчя поета й філолога)» [9], віддаючи шану видатному діячеві.

Поезія Леоніда Коровника є релігійною, хоча він мав хист до написання віршів будь-якої тематики. Як зазначає І. Комінярська, його

поезія – *«це філософсько-релігійний роздум про чистоту душі, штрихи думок про сенс людського життя, про красу природи, про голодомор українців, про безмежну любов до України, про важливе значення рідної української мови для збереження української ідентичності тощо. Кожна поезія митця наповнюється потужним духовним струменем ліричності, надзвичайної легкості та філософічності життя»* [2, с. 48].

Звернення до Бога пронизує майже весь поетичний доробок Л. Коровника, хоча він звертається до багатьох інших тем, зокрема усього, що стосується України. Проте батьківщина у нього насамперед не Україна, а небеса, омріяний рай для душі. Наприклад, у вірші «Збуди свою душу» поет виражає мету віруючої людини:

*О, друже, збуди свою душу!
Скажи: «Я полинути мушу
Туди, де Христос, на вершину...
В безгрішну небес батьківщину»* [5, с. 128].

«Образ небес – код християнського раю, куди потрапляє душа праведної людини після смерті. На цьому тлі виникає опозиція життя духовне – тілесне. Перше – важливіше» [10, с. 47]. До здобуття духовної батьківщини закликає ліричний герой, що співвідноситься з образом проповідника. В. Полковський з приводу такого погляду Л. Коровника на світ зазначає: *«Вірші поета не примітивно дидактичні, хоч елемент повчальності в них і присутній. Його намагання – допомогти людині порадою, досвідом, підбадьоренням»* [14, с. 9]. Поет ніби прагне змінити світобачення читачів своєї поезії, спрямовуючи його на релігійну основу, ніби підказуючи, де шукати підтримки, спасіння:

*Мій друже, назустріч Христові піди,
Скажи Йому все, без вагання,
Любовне прощення отримаєш ти, –
В душі зазоріє світання!* [5, с. 30].

Л. Коровник у своїй поезії роздумує над основними питаннями віри, зокрема про чистоту душі, сенс життя тощо. Він неодноразово підкреслює, що людина має жити відповідно до заповідей Божих, що є «правдивою» метою. Часто ці та інші питання поет переплітає разом із іншими філософськими, автобіографічними, інколи історичними роздумами.

У поезії Л. Коровника «Друзі, думка ця – не мрія» розгортається мотив мрії про повернення на батьківщину:

*О, друзі, думка ця – не мрія;
Хто в неї вірою живе,
Той до мети вперед пливе,
Бо віра – то сподівана надія!* [5, с. 94].

Автор виводить причинно-наслідковий зв'язок мотиву мрії повернутися у рідний край та допомогти Україні здобути свободу. «Думка породжує мрію, мрія – мету, мета – віру, віра – надію на здійснення мети» [11]. А мета кожної людини (і в першу чергу емігрантів) є служіння батьківщині й Богу.

Не забуває Л. Коровник дати і своєрідні медитативні настанови нащадкам пам'ятати про минуле рідного краю. Глибину історичної пам'яті поет часто закарбовує в образі степу. Наприклад, у вірші «Відповідна врода: «Коли куди б не вів мене мій зір / Довкола степ квітками грає» [5, с. 58]. У поезії Л. Коровника виражено розчарування, зумовлене відчуттям нездійсненності мрії. Так, у вірші «Мріяв повернутись в Україну» автор актуалізує оприявлення мрії ліричного героя: повернутися у рідні краї «бодай у роки сивини» [5, с. 203]. Поет у центр її художнього вираження висуває образи «біленької» хати й тополі як прикмет малої батьківщини, уже назавжди втраченої:

*Але довкола не було тополі,
Хоч любе місце віднайшов.
Жаданої там не зустрівши долі,
Я знов на чужину пішов...* [5, с. 204].

Відсутність реалій минулого життя та колишніх знайомих вмотивовує тему повернення ліричного героя з рідної сторони на чужину. Відчуття того, що немає сил починати життя спочатку, породжують зневіру. Таким чином категорія батьківщини переходить у площину духовну.

Л. Коровник неодноразово підкреслював у своїй поезії, що він є українцем у далекому краї. Проте у нього немає жодної неприязні чи ненависті до чужини. Так, у вірші «Оспіваймо його подвиг» ліричний герой зізнається: «Чужино, чужино – / Ти вже рідна для наших сердець» [5, с. 237]. Поет наближає образ чужини до образу батьківщини. Ще в одному вірші «Відав я душу далині» Л. Коровник підкреслює, що

Україна закарбована в його серці, і саме там квітне земний рай поета – краса української природи, від споглядання якої (нехай хоча б в спогадах і мріях) прославляється Бог. *«Його поезія твердить, що українцем можна почувати себе і поза межами України»* [14, с. 7]. Проте для цього необхідно обов'язково працювати на її користь, постійно запитуючи себе *«Ти для вітчизни що зроби?»* [5, с. 256].

У вірші «Україно, свій шлях вибирай!» Л. Коровника в епіцентрі сюжету заклики до переосмислення цінностей та життєвих орієнтирів: *«віднайти дорогу до Бога індивідові та країні в цілому; за взірцеь та дороговказ взяти «Онищенків віри», покінчити з атеїстичним минулим, навчитися молитись богам, а не Іллічу»* [14, с. 8]. Устами ліричного героя поезії «Україно, свій шлях вибирай!» висловлено сподівання, що запорукою здобуття омріяної державності є вибір українцями дороги віри і правди:

*Україно, свій шлях вибирай:
Є правдива й фальшива дороги.
Тебе кличе і пекло, і рай –
Незрадлива любов Сина-Бога!* [5, с. 15].

Опорою в боротьбі за волю, з погляду поета, є молитва і сапа – тобто служіння Богу і праця на землі: *«Хай кожен з нас бере сапу, / Іде на працю нелегку»* [5, с. 137]. Образ сапи символізує працьовитість українського народу, його тяжіння до землеробства.

Людська душа у вірші Л. Коровника порівнюється з образом *«словес пшениці золотої»* [5, с. 137], яку необхідно обробляти, щоб пробудити не лише духовність, а й національну свідомість. У справі пробудження останньої особливу роль Л. Коровник відводить слову. Образ слова в його поезії амбівалентний: слово Боже і слово людське, що народжується у праці: *«Бо ті слова – просвітний дар, / Ми здобуваєм їх у праці»* [5, с. 294]. У поезії Л. Коровника «Слово» образ слова зіставляється в образами зорі та лампади, які символізують молитву за батьківщину, що має освічувати Україні шлях у майбутнє:

*Світи, рідне Слово, хай доля твоя
Ніколи не знатиме спаду!
Світи Україні, як рання зоря,
Священну засвічуї лампаду!* [5, с. 295].

Таким чином, образ батьківщини у Л. Коровника постає у двох вимірах – фізичному (географічному) і духовному. *«Перший виражається у зверненні до міфологічного образу степу, мотивів повернення на рідну землю, мрії про свободу України. У другому вимірі батьківщина асоціюється з небесами, раєм»* [12, с. 30]. Провідним мотивом виступає мотив праці як на благо рідної землі, так і служінню Богу.

Поруч із мотивами ностальгії, туги за батьківщиною часто поезія Л. Коровника спрямована на оспівування краси природи. Не забуває ліричний герой дякувати за цю красу Богові. Наприклад, у вірші «Багрянні серця» поданий опис зими:

*Чи ж не диво, о Боже? Сніжинки легкі,
Ніжнотканні, лапаті, зірчасті, пухкі.
Оповили гілля і дози, і верби,
У туманній задумі дуби* [5, с. 19].

Поет підкреслює, що таку картину міг створити лише Бог, наближаючи таким чином земний край до раю. Естетика прекрасного наявна зокрема і й поезіях «Бджілка», «Бог послав їм сніг» та низці інших, де через біблійні образи Єви, обряду євхаристії передається краса навколишньої природи. Саме в ній Л. Коровник вбачає довершене творіння Боже.

Хоча не завжди зазначається, але асоціативно відчувається, що ледь не кожен вірш пейзажної тематики змальовує саме українську природу. На цьому також наголошує М. Баліцька: *«Світовий читач, завдяки уже одному віршу Леоніда Коровника «Віддав я душу далині», має унікальну можливість разом з автором “Струменів в пустелі” полинати в земний рай поета і розчинитися в українській красі – віддати душу далині і кожною клітинкою свого тіла славити Бога!»* [1, с. 193]. Поет оспівує свою любов до України. Наприклад, у вірші «Україно, молимося ми за тебе» він порівнює її з молодою орлицею, найстрімкіший політ якої ще попереду. Показово, що цей вірш було написано після проголошення незалежності, тому подібне порівняння набуває ще й політичного забарвлення.

*Зацвіла кульбаба жовтолиця,
Поглядає в небо ясне, голубе,
Де літає молода орлиця, –
Україно, бачу я у ній тебе* [4, с. 76].

Важливе місце у житті і у творчості Л. Коровника займає возвеличення української мови. Він оптимістично пророкує їй світле майбутнє у молодій незалежній державі та у світі. Дуже влучно про цей оптимізм написав у передмові до книги поезій «Струмені в пустелі» В. Полковський: *«У своїй поезії Л. Коровник неодноразово звертається до ролі української мови, важливості її вивчення (часто з притаманним йому оптимізмом, і це добре, бо скептиків і песимістів у цьому питанні як в самій Україні, так і діаспорі також вистачає)»* [14, с. 7].

Саме мову Л. Коровник вважає основою для збереження національної ідентичності Українців. Значенню української мови він присвятив публіцистичну нотатку «Українська мова» в «Християнському віснику» (жовтень-грудень 1998 р.) [6]. Поет називає її «величавою» мовою, що зігриває на чужині. Він щиро радіє, що «мова Котляревського» стала нарешті державною. У нотатці також висловлюється жаль, що ще не всі духовні інститути та семінарії перейшли на українську мову.

У збірці «Струмені в пустелі» також є присвяти видатним українським філософам, письменникам, поетам, історикам, завдяки яким творчий світ знову і знову дізнається про «Українських Велетів Духу»: Григорія Сковороду, Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесю Українку, Івана Котляревського, Олександра Олеся, Василя Стуса, Яра Славутич та інших. Наприклад, у поезії «Спогадую Сковороду» Л. Коровник зазначає, що йому близька за духом філософія українського мислителя:

*Спільно із Богом у мандри іду,
Згадую з радістю Сковороду,
Прагну і жити й померти, як він, –
З правдою в серці, як сонця іскринь* [5, с. 298].

Також у низці віршів зустрічається теза про те, що життя – це важка повсякденна праця, і достойно його прожити можуть сильні духом люди, цілеспрямовані й духовно збагачені, що також перегукується із філософією Г. Сковороди. Взагалі Л. Коровник чи не найчастіше з усіх українських діячів у збірці «Струмені в пустелі» згадує саме Сковороду. На цій підставі В. Полковський припускає, що він є одним *«з улюблених авторових мислителів»* [14, с. 12]. У вірші «Світ нас не спіймає» Л. Коровник закликає:

*Ставаймо сміливо в ряди
До Савича Сковороди.*

*На стежку йдім вузеньку, Божу,
Поставмо Слово на сторожу* [5, с. 281].

Л. Коровник у поезії «Квітуха мова-іпомея» влучно обирає епіграфом слова Кобзаря «І виріс я на чужині». Ліричний герой порівнює себе із Кобзарем, адже їх єднає життя за межами батьківщини, що породжує сум «*бо ріс я у далекій чужині*» [4, с. 149]. У вірші «Чолом тобі, Тарасе (на роковини Т. Г. Шевченка)» Л. Коровник підкреслює значення Т. Шевченка для України й українців, називаючи його «герой понад усе», «захисник України, честі». Автор підкреслює важливість спадщини Кобзаря для українців діаспори, зокрема Канади:

*Ми сходимося радісно гуртом
(На нас не ставлять тут тенета)
Тобі, Тарасе, даємо чолом
В твій день уродин, день поета
Ми гордимось, що ти мужнім став.
Щоденно вчився до утоми
І слухав інших, а свій розум мав,
Хоча походив із сіроми* [8, с. 194].

У Тарасовій спадщині Л. Коровник вбачає те зерно, що робить українців усього світу українцями та об'єднує їх. І з цього асоціативно випливає, що саме слово Шевченка є тією зброєю, що протистоїть засиллю русифікації, що аж «*зубами Кремлю скрегоче*» [8, с. 195].

Згадує Л. Коровник також і церковних діячів. Він торкається теми переслідування за релігію у роки атеїзму, зокрема в поезії «Досягли вони мети»: «*Не забули ми тієї ери, / Бо вони вмирали без вини*» [5, с. 90]. Низку віршів присвячено «першопрохідцям» баптизму в Україні – І. Онищенко, М. Ратушного, Г. Балабана. Наприклад, «Історії сивий сувій» торкається 150-річчя баптизму в Україні (1952–2002 рр.)

Ще однією важливою темою поетичного доробку Леоніда Коровника є тема Голодомору 1932-1933 рр. Він сам у дитинстві його ледве пережив, і ця травма була із ним все життя. Поет постійно доносив правду про ті страшні роки світові як у розмовах, так і у віршах. Багато років Л. Коровник зачитував свої потужні вірші на щорічних заходах, присвячених вшануванню жертв голодомору. Хоча ця тема досить поширена серед літераторів діаспори, але саме у Л. Коровника вона постає свідченням очевидця. Так, наприклад, вірш «Голодомор» сповнений натуралізму: «*Ходив народ, мов тіні кволі... / Благали діти:*

«Мамо, хліба дай! / Ми помираєм! Тиснуть болі! / Поїли все, лишився лиш – курай!» [5, с. 78].

У цьому ж вірші, як і в низці інших, поет підкреслює, що голод був засобом винищення українського народу, а світ дивився і спостерігав за цим, *«пославши Україну шкереберть»* [5, с. 79].

У 2022 р. вийшла збірка Л. Коровника «Я там жив, голодав та не згас». До неї увійшли поезії про Голодомор українською мовою та в перекладі англійською. Передмову до цього видання написав генеральний консул України в Канаді Олександр Данилейко. Він провів паралель між подіями 90-річної давнини та сучасною повномасштабним вторгненням росії, підкреслюючи, що зараз чиниться *«такий самий геноцид українського народу»* [17]. Л. Коровник у поезії «Страхотливий голодомор 1932–1933» розглядає голодомор не просто як історичний факт, а як людську катастрофу небувалих масштабів, демонічний злочин проти людства, наслідки якого неможливо стерти чи забути. Як зазначає Л. Васи́лин, незважаючи на те, що він був свідком цих жахів, його віра в Бога була безсумнівною, а прагнення зберегти правду про Голодомор – непохитним [18].

*У зайд співчуття не було,
Москва в апогею розлюти,
Щоб мором скорити чоло,
Бажала нам душу зігнути.
Та наша, мов Авеля, кров
В землі мілійонно стогнала,
І Божя велика любов
Вкраїну для нас врятувала* [7, с. 422].

Леонід Коровник прожив довге життя (93 роки). Воно було наповнене служінню Богу та своїй батьківщині з далекої Канади. Його діяльність є багатоманітною: переклади теологічної літератури, публіцистика і поезія. Лірика Л. Коровника є релігійною. І крізь призму цієї релігійності він осмислює та втілює теми батьківщини, життя на чужині, історії та культури України, українського слова. Важливою темою є висвітлення злочинів радянської влади проти українського народу під час Голодомору 1932–1933 рр. Значна частина віршів поета є своєрідною настановою для майбутніх поколінь, що робить їх

актуальними. Так як творчість Леоніда Коровника ще далеко не повністю вивчена, то вона є досить перспективною для майбутніх досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баліцька М. Українська душа канадського поета. *Україна – Канада : матеріали I Міжнародного науково-практичного конгресу з канадознавства* (21–21 червня 2018 року, м. Луцьк, Україна). Луцьк, 2018. С. 189–193
2. Комінярська І.М. Ретроспектива в минуле: українська діаспора та еміграційна література. *Science and Education a New Dimension. Philology*, IV(18), Issue: 80, 2016. С. 46-49.
3. Коровник Л. День матері на тлі історично-біблійних даних. Західньоканадський збірник. Едмонтон – Острог, 2012. Том XLV. Частина шоста. С. 214-216.
4. Коровник Л. Росинки живої води. Луцьк, 2012. 432 с
5. Коровник Л. Струмені в пустелі: Поезії (1991–2002). Едмонтон–Луцьк, 2003. 376 с.
6. Коровник Л. Українська мова. *Християнський вісник*. Вінніпег, 1998. Жовтень-грудень ч.10–12. С. 17–18
7. Коровник Л. Христове самоприниження. *Західньоканадський збірник*. Едмонтон – Острог, 2014. Том XLVII. Частина сьома. С. 139-143
8. Коровник Л. Чолом тобі, Тарасе (На роковини Т.Г. Шевченка). *Західньоканадський збірник*. Едмонтон – Острог, 2020. Том XLVIII. Частина восьма. С. 194–195
9. Коровник Л. Яр Славутич – людина нової доби (до 90-річчя поета й філолога). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Історичні науки*. Вип. 11. Острог, 2008.С. 415–419
10. Накашидзе І. С. Засоби сакралізації образу батьківщини в поезії української діаспори в Канаді другої половини ХХ ст. *Наукові праці: науково-методичний журнал*. Вип. 256. Т. 277. Філологія. Літературознавство. Миколаїв, 2016. – С. 46–49.
11. Накашидзе І. С. Модуси пасіонарності у творчості україномовних поетів Канади другої половини ХХ ст. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць*. Острог, 2014. Вип. 46. С. 141–144. Режим доступу: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/2747/1/Nakashydz2.pdf> (дата звернення 20.05.2024)
12. Накашидзе І. С. Тема батьківщини крізь призму релігійності у поезії Леоніда Коровника. *Таврійські філологічні наукові читання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 27–28 січня 2017 року). Київ, 2017. С. 28–31.

13. Полковський В. Служити Україні й Богові: Штрихи до портрета Леоніда Коровника. *Західноканадський збірник*. Едмонтон, 2000. Том XXXVIII. Частина четверта. С. 154-158

14. Полковський В. Поезія віри й надії. Коровник Л. *Струмені в пустелі: Поезії (1991–2002)*. Едмонтон–Луцьк, 2003. С. 5–13

15. Полковський В. Поезія як філософсько-релігійний роздум. Науковий блог національного університету «Острозька академія». Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/poeziya-yak-filosofsko-relihijnyj-rozdum/> (дата звернення 20.05.2024)

16. Ткаченко О. Передмова. *Гетц Джін. Любить один одного*. Вінніпег, 1983. С. 5–6

17. У Канаді презентували збірку поезії авторства свідка Голодомору. *Укрінформ*. 24.11.2022. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3620827-u-kanadi-prezentuvali-zbirku-poezii-avtorstva-svidka-golodomoru.html>. (дата звернення 20.05.2024).

18. Wasylyn L. A child of the Holodomor, a warrior for truth. *New Pathway Ukrainian News*. May 2, 2024. Режим доступу: <https://newpathway.ca/a-child-of-the-holodomor-a-warrior-for-truth/>. (дата звернення 20.05.2024).

19. Wasylyn L. Remembering Leonid Korownyk: A child of the Holodomor, a warrior for truth. *The Ukrainian Weekly*. March 29, 2024. Режим доступу: <https://subscription.ukrweekly.com/2024/03/remembering-leonid-korownyk-a-child-of-the-holodomor-a-warrior-for-truth/>. (дата звернення 20.05.2024).

ЗМІСТ

I. ПАРАМЕТРИ ПОЕТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Біляцька Валентина

ПОЕТИЧНИЙ ВСЕСВІТ КАТЕРИНИ КАЛЕНІЧЕНКО3

Мартинова Світлана

«ЛЮБИВ ДО БОЛЮ І ЛЮДЕЙ, І ЗЕМЛЮ»:

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ ОЛЕКСАНДРА ЗАВГОРОДНЬОГО26

Мельник Наталя

ПОЕЗІЯ ЛЕСІ СТЕПОВИЧКИ:

СПІВ-ДИХАННЯ З РІДНИМ НАРОДОМ.....45

Ляшенко Ірина

ШТРИХИ ДО ЛІТЕРАТУРНОГО ПОРТРЕТА

ЛЕОНІДА КОРОВНИКА59

Ромас Людмила

ПОЕТИЧНИЙ ДИВЕРТИСМЕНТ ВАЛЕРІЯ ТИЩЕНКА 72

Цюп'як Ірина

ДОМІНАНТА ЧОРНОГО КОЛЬОРУ В ПОЕТИЦІ ШЕСТИТОМНИКА

«ВІЩА ЗОРЯ» МИКОЛИ МИКОЛАЄНКА.....96

II. ПАРАМЕТРИ ПРОЗОВОГО ДИСКУРСУ

Данюк Анна

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СВОЄРІДНІСТЬ

РОМАНУ СЕРГІЯ РУБАНА «КОЛИ БОГИ МОВЧАТЬ» 108

III. МОВА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Ігнат'єва Світлана

ЛІНГВАЛЬНІ ЗАСОБИ ПОРТРЕТИЗАЦІЇ СУЧАСНИКА

В ХУДОЖНІЙ РЕЦЕПЦІЇ МИХАЙЛА НЕЧАЯ 119

Сайк Аліна

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИЧНОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНІ

«ФОРТЕЦЯ НА БОРИСФЕНІ» ВАЛЕНТИНА ЧЕМЕРИСА..... 147

Тараненко Ксенія

МОВНА ГРА В СУЧАСНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ 172

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Біляцька Валентина Петрівна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри філології та мовної комунікації НТУ «Дніпровська політехніка».

Ігнатєва Світлана Євгенівна – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри філології та мовної комунікації НТУ «Дніпровська політехніка».

Мартинова Світлана Миколаївна – старший науковий співробітник музею «Літературне Придніпров'я» відділу Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького.

Мельник Наталя Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української та зарубіжної літератур Криворізького державного педагогічного університету.

Ляшенко Ірина Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філософії та українознавства Українського державного університету науки і технологій.

Ромас Людмила Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філології та мовної комунікації НТУ «Дніпровська політехніка».

Сайк Аліна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філології та мовної комунікації НТУ «Дніпровська політехніка».

Тараненко Ксенія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філології та мовної комунікації НТУ «Дніпровська політехніка».

Цюп'як Ірина Костянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри філології та мовної комунікації НТУ «Дніпровська політехніка», директор Центру культури української мови ім. Олеса Гончара.

НАУКОВЕ, НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

ПАЛІТРА СЛОВА Й ТЕКСТУ СІЧЕСЛАВЩИНИ

Колективна монографія

**За загальною редакцією доктора філологічних наук, доцента,
професора кафедри філології та мовної комунікації
Валентини Біляцької**

Художнє оформлення Маргарити Савранської

За зміст статей та точність викладеного матеріалу
відповідальність покладено на авторів.

Підписано до друку 14.10.2024.
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 11,16.
Наклад 25 прим. Зам. № 157.

Видавництво та друкарня ПП «ЛІРА ЛТД»
Вул. Наукова, 5, м. Дніпро, 49107
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6042 від 26.02.2018.
dnipro.lira@gmail.com | +38 (067) 561-57-05 | lira.dp.ua